

Varsinais-Suomen ELY-keskus
kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Aloite Kiskon Kirkkojärven säännöstelyn kehittämiseksi nykyistä ennustettavammaksi ja luonnonmukaisemmaksi

Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistyksen aloite

Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistyksen tarkoituksena on edistää vesiensuojelua toimialueellaan, estää Kirkkojärven rehevöitymistä, parantaa sen veden laatua ja edistää näin asukkaiden viihtyisyyttä. Yhdistyksen toimialue käsittää Kiskonjoen vesistön ja siihen kuuluvan Kiskon Kirkkojärven. Hoitoyhdistys on toiminut yli 30 vuotta aktiivisesti yhteistyössä muiden toimijoiden ja viranomaisten kanssa Kiskonjoen vesistön ja Kiskon Kirkkojärven tilan parantamiseksi. Yhdistyksessä on 200 jäsentä.

Yhdistys on laatinut liitteenä olevan Kiskon Kirkkojärven hoitosuunnitelman vuosille 2022-2027, jossa on esitetty toimenpiteet, vastuu- ja yhteistyöahot sekä mahdollinen julkinen rahoitus järven ekologisen tilan kohentamiseksi nykyisestä välttävistä hyväksi vuoteen 2027 mennessä. Hoitosuunnitelman yhtenä toimenpiteenä on selvittää mahdollisuudet muuttaa Kirkkojärven säännöstely nykyistä ennustettavammaksi ja luonnonmukaisemmaksi. Hankkeen tarkempi toimenpidekuvaus on seuraava:

Kiskon Kirkkojärven ja sen alapuolisen Kiskonjoen vesistön säännöstelyn mahdolliseksi muuttamiseksi tehdään selvitys. Selvitykseen kuuluu vaikutusarvio kahden patovaihtoehdon välillä: Hålldamin nykyinen säännöstelypato sekä mahdollinen pohjapato. Selvityksessä otetaan huomioon ilmastonmuutoksen aiheuttamat muutokset sadannassa ja tulvatorjunnassa sekä kuivien kausien ongelmat virkistyskäytölle, veden laadulle ja vesiluonnolle. Selvitys laaditaan yhteistyönä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ohjauksessa.

Hoitoyhdistys perustelee aloitettaan seuraavasti:

1. Kiskonjoen-Perniönjoen vesistö ja Kiskon Kirkkojärvi

Kiskonjoen-Perniönjoen vesistö on poikkeuksellisen hieno vesistö, jonka erityinen arvo tunnistettiin jo 30 vuotta sitten nimeämällä se Suomen erityissuojeluvesistöksi. Ympäristöministeriön työryhmän mukaan vesistöllä oli jo tuolloin huomattava merkitys virkistyskäytölle, kalataloudelle, maisemansuojelulle ja luonnonsuojelulle (Ympäristöministeriö 1992). Vesistöalueen luonto on edelleen hyvin monimuotoinen, mutta alueella on myös paljon uhanalaisia eliölajeja ja elinympäristöjä.

Vesistöalueen järvien runsaus on poikkeuksellinen. Järvisyysprosentti (5,7 %) on suurin koko LounaisSuomen alueella – yli hehtaarin kokoisia järviä ja lampia löytyy kaikkiaan 191 kpl (Varsinais-Suomen ELY-keskus ym. 2010). Keskeisimmät järvet ovat Kirkkojärvi, joka on valuma-alueen keskusjärvi, ja siihen luoteesta laskeva Hirsijärvi, idästä laskeva Iso-Kisko sekä pohjoisesta laskeva Enäjärvi. Perniönjoen valuma-alueella on sen sijaan vähän järviä. Perniönjoki laskee Kiskonjokeen noin 6,5 kilometriä merestä yläjuoksulle päin meriveden korkeusvaihteluiden vaikutusalueelle. Kiskonjoki laskee Saaristomeren Laukanlahteen Särkisaloon kohdalla. Kiskonjoki on ikivanha lohijoki. Kalatiet joen alimpiin patoihin valmistuivat vuonna 2022, mikä mahdollistaa uhanalaisten vaellusjalojen nousun Saaristomerestä nyt myös Kiskon Kirkkojärveen.

Vesistön varrella on runsaasti loma-asutusta ja sen sijainti lähellä monia isoja kaupunkeja tekee siitä erityisen arvokkaan virkistyskäytölle. Suosituimpia ovat ulkoilu, veneily, kalastus, uinti ja luonnon tarkkailu. Vesistön läpi kulkee suosittu melontareitti. Kauniit ja hyvin vaihtelevat maisemat ovat suuressa arvossa ranta-asukkaiden ja vierailijoiden keskuudessa.

Kiskon Kirkkojärvi on vesistön keskusjärvi ja Varsinais-Suomen kolmanneksi suurin järvi.

Kirkkojärvi on hyvin rehevöitynyt ja ekologisesti välttävissä tilassa. Järven rannoilla on runsaasti loma-asuntoja. Järven virkistyskäyttöä haittaavatajoittaiset leväkukinnat, veden sameus, umpeutuminen, massiiviset rantakasvustot ja särkikalamäärät sekä suuret vedenkorkeuden vaihtelut (**ks. oheinen lehtiartikkeli**). Eräitä Kirkkojärven tunnuslukuja on seuraavassa:

Pinta-ala	7,2 km ²
Pituus	8,5 km
Tilavuus	15,8 milj.m ³
Teoreettinen viipymä	32 vrk
Keskisyvyys	2,2 m
Suurin syvyys	9,9 m
Valuma-alue	545 km ²
Keskivirtaama	5,9 m ³
Rantaviivaa	32,9 km
Veden korkeustaso N60	26,5 m

2. Vesistön säännöstely

Kiskonjoen vesistö on Paimionjoen ohella Varsinais-Suomen ja Satakunnan merkittävimmin säännöstelty vesistö, jossa säännöstelyn vaikutukset näkyvät mm. virtaaman ja vedenkorkeuden vaihteluina (Kipinä-Salokannel ja Mäkinen 2021).

Kiskonjoki, Saarenjärvi, Iso-Kisko, Hirsijärvi, Kiskon Kirkkojärvi ja järven yläjuoksu Aneriojärveen asti ovat säännösteltyjä. Keskeisistä järvistä siis vain Enäjärvi on säännöstelemätön. Iso-Kiskon, Hirsijärven ja Saarenjärven säännöstelyiden tarkoitus on hallita järvien vedenkorkeuksia. Kiskon Kirkkojärveä säännöstellään voimatalouden tarpeisiin. Koskenkosken voimala (Visinflow) säännöstelee Kiskonjoen ja Kirkkojärven veden korkeutta Hålldamin säännöstelypadolla. Säännöstelypato sijaitsee neljän kilometrin päässä Kirkkojärven luusuasta.

Ensimmäinen Kiskonjoen Kosken ruukin toimintaa ja säännöstelyoikeutta koskeva lupa (privilegio) annettiin vuonna 1679, jonka jälkeen säännöstelyoikeutta on käsitelty useissa eri yhteyksissä eri oikeusprosessien aikana. Viimeisin oikeusprosessi käytiin 1900-luvun alussa. Vuonna 1826 on katselmuksessa määritelty Hålldamin padotuskorkeus. Vanhoissa päätöksissä ei ole määräyksiä alimmista vedenkorkeuksista tai minivirtaamasta (Varsinais-Suomen ELY-keskus ym. 2010).

Kiskon Kirkkojärven hydrologiasta (mm. virtaama, valuma, sadanta, haihdunta) on nykyään jatkuvasti päivittyvää tietoa ympäristöhallinnon järvi-meriwiki -palvelusivustoilla (<http://järvi-meriwiki.fi>). Niiden avulla ennakoitaan vesistössä esiintyviä tulvia. Kirkkojärven veden korkeus on automaattiseurannassa. Jatkuvasti päivittyvät järven korkeustasot ja ennusteet löytyvät niin ikään ympäristöhallinnon järvi-meriwiki -sivustoilta.

Säännöstellyn Kiskonjoen ja Kiskon Kirkkojärven virtaamia on mitattu Koskenkoskessa vuodesta 1963 lähtien. Vuosien 1980–2016 keskivirtaama on $5,9 \text{ m}^3/\text{s}$. Virtaaman ja veden korkeuden vaihtelut Kiskonjoessa ja Kiskon Kirkkojärvessä ovat suuria. Virtaamien vaihtelu tulee ennusteiden mukaan entisestään äärevöitymään ilmastomuutoksen vuoksi.

Kiskonjoen suurin vuorokausivirtaama, $70 \text{ m}^3/\text{s}$, mitattiin toukokuussa vuonna 1966 lumien sulamisen yhteydessä. Viime vuosien suurimmat virtaamat on mitattu vesistöalueelle osuneen rankkasateen jälkeen marraskuussa 1980 ja elokuussa 2005, jolloin vuorokausivirtaamat olivat $33\text{--}34 \text{ m}^3/\text{s}$. Pitkään kestävien vesisateiden ja lumen sulamisen seurauksena 2000-luvulla on useina talvina esiintynyt talvitulvia, minkä takia voimalaitoksella on ollut merkittäviä ohijouksutuksia. Sadanta oli poikkeuksellisen vähäinen vuosina 2002–2003, jolloin virtaamat pysyivät pieninä myös talviaikana. Vuoden 2006 kesä oli erityisen kuiva ja virtaamat Kiskonjoen vesistössä ja Kiskonjoessa olivat hyvin pieniä ja pienimmillään noin $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$. Edellisen kerran vastaava kuivuus oli 1940-luvulla (Aho 2017).

Kosken voimalaitoksen yläveden ja Kirkkojärven vedenkorkeuden korkeusero on vajaa metri. Voimalan säännöstelyluvan päätöksessä Kirkkojärven vedenkorkeuden yläraja N60 +26,61 m on määrätty Hålldamin padon kohdalla. Säännöstelyllä ei ole ikivanhassa luvassa mitään alarajaa. Kirkkojärven hoitoyhdistys on tehnyt voimayhtiön kanssa ns. herrasmiessopimuksen, jonka mukaan Kirkkojärven veden korkeus pyritään pitämään kesäkuukausina vähintään korkeustasossa N60 +26.30 m.

Kirkkojärven veden korkeus on vaihdellut 2000-luvulla huomattavasti, vuoden sisälläkin metrin. Järven veden korkeus on marras-huhtikuussa ylittänyt ajoittain nykyisen säännöstelyn ylärajan (N60 +26,61 m) ja vahinkorajan (N60 +27,0 m). Maalis-huhtikuussa järven veden korkeus on ollut puolestaan usein selvästi alle Kirkkojärven merenpinnan korkeustason (N60 +26,5 m), jonka alle Kirkkojärven veden korkeus on painunut myös kesäkuukausina. Kirkkojärven vedenkorkeus vaihteli maaliskuun 2022 ja helmikuun 2023 välillä peräti kaksi metriä <https://www.jarviwiki.fi/wiki/Etusivu>. Alkukesän mataliin vedenkorkeuksiin vaikutti tosin tuolloin Hålldaminsäännöstelyluukkujen jumittuminen kalatierakennelmien vuoksi.

Kiskonjoen kalateillä ei ole vaikutuksia virtaamiin ja vedenkorkeuksiin muualla kuin Kosken vanhassa uomassa, johon juoksutetaan vettä kalatien kautta. Virtaamat eivät pääuomassa muutu, koska toimenpiteiden seurauksena ei muodostu vesivarastoja, jotka aiheuttaisivat virtaamamuutoksia. Vedenkorkeudet voimalaitoksen ja Hålldamin padon välillä eivät muutu, koska voimalaitoksen automatiikka säättää entiseen tapaan juoksutusta ja vedenkorkeutta. Hålldamin padon yläpuoliset vedenkorkeudet eivät liioin muutu, koska säännöstelypadolla hallitaan entiseen tapaan selkeää pääosaa joen virtaamasta.

Kalatiehen johdettavasta vesimäärästä on sovittu voimalan omistajan ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen välisellä sopimuksella. Yhtiö luovuttaa kalatiehen juoksutettavan veden korvauksetta seitsemän vuoden koeajaksi kalatien valmistumisen jälkeen. Vesivoiman tuoton menetyksestä on sovittu vesivoiman omistajan kanssa. Kosken kalatiehen asennetaan kalalaskuri, jolla voidaan määrittää kalatien kautta kulkevat kalalajit ja yksilömäärät. Koeajan aikana kertyneiden kokemusten perusteella haetaan kalatiehen juoksutettavien vesimäärien pysyttämistä uudella vesilain mukaisella hakemuksella (Aho 2017).

3. Säännöstelyn vaikutukset

Säännöstely on johtanut lukuisten järvien vesitaseen vuodenaikaisiin muutoksiin. Merkittävin näistä on ollut talvisen alivirtaaman lisääminen ja järven vedenpinnan laskeminen luonnontilaiseen verrattuna, jolloin on saatu varastotilaa kevään tulvavesille. Vastaavasti luonnontilaiset alivirtaamat

kesän kuivina kausina ovat kasvaneet, kun vettä on vielä riittänyt järven tulvavesivarastosta (Leppäranta ym. 2021).

Säännöstely ruokkii rehevöitymistä, etenkin rantojen umpeenkasvua. Kun kevättulvat puuttuvat, rantavyöhykkeen kasvinjäänteet jäävät vesirajaan sen sijaan, että kevättulva siirtäisi eloperäisen aineksen ylemmäs kuivan maan puolelle. Näin rantavyöhyke liettyy ja rehevöityy, mikä mahdollistaa entistä tiheämmän kasvillisuuden muodostumisen. Kyse on kierteestä, josta ei säännöstelyn jatkuessa näytä olevan muuta ulospääsyä kuin kasvien poisto, niitto tai rajuimpana toimenpiteenä ruoppaus (Leppäranta ym. 2021).

Kirkkojärven hoitoyhdistys onkin teettänyt vuosina 2019-22 laajamittaista koneellista ruovikoiden niittoa Kirkkojärvellä järven umpeutumisen estämiseksi Valoniantekemän suunnitelman mukaisesti (Leka ja Laanti 2015). Ruokoja ja muita vesikasveja on poistettu järvestä 440 tonnia vuosina 2020-22. Nelivuotinen hanke on vaatinut pieneltä yhdistykseltä ison ponnistuksen.

Rantavyöhykkeet ovat pinta-alaltaan suhteutettuna järven tuottavimpia ja eliöstöltään rikkaimpia alueita. Rannoilla tapahtuvat laaja-alaiset ja peruuttamattomat muutokset heijastuvat väistämättä koko ekosysteemiin. Kalalajeista erityisen riippuvainen rannoista on hauki, joka kutee keväällä pian jäiden sulettua matalille, kasvillisuuden peittämille tulvarannoille. Runsaita haukivuosisluokkia kehittyy varmimmin vuosina, jolloin kevättulva on korkealla ja peittää laajalti rantakasvillisuutta. (Leppäranta ym. 2021, Luonnonvarakeskus 2019).

Kiskon Kirkkojärven veden korkeudet vaihtelevat huomattavasti. Kirkkojärvellä ongelmiksi koetaan tulvat ja alhaiset kesävedenkorkeudet sekä säännöstelyn alarajan puuttuminen lainvoimaisen säännöstelyluvan lupaehdoista. Ylimpien vedenkorkeuksien aikana pellot ja alimmat rantatontit vettyvät ja ravinteita valuupelloilta vesistöön. Alimpien vedenkorkeuksien aikana aiheutuu puolestaan virkistyskäytölle merkittävää haittaa. Veden mataluus lisää myös järven rehevöitymistä ja rantakasvillisuuden, etenkin ruovikon määrää ja järven umpeen kasvua.

Kosken voimalaitoksen säännöstely kohdistuu myös voimalan alapuoliseen Kiskonjoen vesistöön, jossa ongelmat ovat samoja kuin voimalan yläjuoksulla ja Kirkkojärvessä. Säännöstely vaikuttaa yhtälailla alapuolisen vesistön ekologiaan ja virkistyskäyttöön ja voimalan sähköntuotannon ohella tarvetta on torjua myös voimalan alapuolisia tulvia.

4. Vesistön säännöstelyn kehittäminen

Vuonna 2007 käynnistettiin Varsinais-Suomen TE-keskuksen (nyk. ELY-keskus) aloitteesta laaja yhteishanke Kiskonjoen vesistön säännöstelyn kehittämiseksi moninaiskäyttöä paremmin palvelevaan suuntaan Eri säännöstelyvaihtoehtoisissa tavoiteltiin vedenkorkeuden pitämistä vähintään tasossa N60 + 26,32-26,37 m. (Varsinais-Suomen ELY-keskus ym. 2010). Hanke kuitenkin kuivui jostain syystä kokoon eikä vesistön säännöstelyn kehittämiseksi ryhdytty toimenpiteisiin. Tätä hämmästeltiin ja hämmästellään edelleen kovasti Kiskossa.

Tarvetta on määrittää Kirkkojärvelle vedenkorkeuden alaraja siten, että umpeenkasvukehitys hidastuu ja järven virkistyskäyttö ei vaikeudu. Alimpien vedenkorkeuksien nostaminen edellyttää myös säännöstelyn ylärajan nostamista, koska säännöstelyvälin kaventaminen ei ole mahdollista. Kirkkojärvelle on ominaista, että se tulvii helposti ja veden ennakoimaton nousu liian ylös aiheuttaa haittaa alavien rantapeltojen viljelylle sekä alavimmille rantatonteille. Tulva saadaan kuitenkin juoksutuksilla laskettua ja patorakenteet antaisivat mahdollisuuden suurempiinkin juoksutuksiin, mutta tällöin tulvaongelmat siirtyvät Saarenjärvelle (Leka ja Laanti 2015). Varsinais-Suomen ELY-keskus onkin suunnittelemassa vedenjohtokyvyn ja kalojen kulun parantamista Saarenjärveen.

Nykyisin säännöstelyissä kiinnitetään entistä enemmän huomiota vesistöjen virkistyskäyttöön, kalatalouteen, vedenlaatuun ja vesistöjen luonnonarvoihin. Lisäksi on kertynyt uutta tietoa säännöstelyn vaikutuksista mm. rantakasvillisuuteen ja kalojen kudun onnistumiseen. Myös ympäristötietoisuus on lisääntynyt ajasta, jolloin yhteiskunnallinen huomio keskittyi teollistumiseen.

Säännöstelykäytäntöjä on kehitetty monissa vesistöissä viime vuosina, ja osassa vesistöjä säännöstelyn tarve on muuttunut tai poistunut kokonaan. Joitain säännöstelypatoja esimerkiksi Raisiojoen ja Paimionjoen vesistöissä on viime vuosina muutettu tai ollaan lähivuosina muuttamassa luonnonmukaisiksi pohjapadoiksi. Myös Iso-Kiskosta Kirkkojärveen laskevan Myllyojan säännöstelypatoa ollaan muuttamassa pohjapadoksi. Tavoitteena näissä toimissa on vesistön ekologisen tilan parantaminen sekä kunnossapito- ja hoitovelvoitteiden vähentäminen (Kipinä-Salokannel ja Mäkinen 2021).

5. Säännöstelyn kehittämisen ohjausryhmä

Viitaten edellä esitettyyn Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys pyytää, että Varsinais-Suomen ELY-keskus ryhtyytoimenpiteisiin em. hankkeen toteuttamiseksi mahdollisimman pikaisesti. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vetämään säännöstelyn kehittämisen ohjausryhmään tulee kuulua ainakin Visinflow Oy, Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys, Salon kaupunki, Kirkkojärven ja Kiskonjoen rantapeltojen viljelijöiden edustus sekä Suomen ympäristökeskus.

Kiskossa 13.2.2023

Markku Marttinen
Puheenjohtaja
Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys

Viitteet

- Aho, J. 2017. Kiskonjoen kosken ja Hålldamin kalatiet sekä kosken vanhan uoman kunnostus. Varsinais-Suomen ELY-keskus.
- Kipinä-Salokannel, S. ja Mäkinen, M. (toim.) 2021. Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022-27.
- Leka, J. ja Laani, S. 2015. Kiskon Kirkkojärven ruovikoiden hoito- ja hyödyntämissuunnitelma. Valonia Leppäranta, M., Arvola, L. ja Huttula, T. 2021. Suomalainen järvikirja. Luonnonvarakeskus, 2019. Kalavarojen käyttö- ja hoito B. 3. korjattu painos.
- Varsinais-Suomen ELY-keskus, Suomen ympäristökeskus ja Uudenmaan ELY-keskus 2010. Kiskonjoen vesistön säännöstelyn kehittäminen. Raportti 19.8.2010 Luonnos.
- Ympäristöministeriö, 1992. Erityissuojelua vaativat vesistöt. Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö. Työryhmämietintö 63.

Liite Kiskon Kirkkojärven hoitosuunnitelma vuosille 2022-2027

Markku Marttinen toivoo, että ihmiset kiinnostuisivat Kirkkojärven hyvinvoinnista.

Kirkkojärven kohtalo on ihmisten käsissä

Vesistön ekologinen tila pysyy välttävänä ja muutokseen tarvitaan yhteistyön voimaa, sanoo Markku Marttinen

Psl-Maria Vakkuri

Kirkkojärven hoitoyhdistyksen puheenjohtaja **Markku Marttinen** seisoo mökkirannassa ja katselee järvelle päin.

Samaa maisemaa hän on katsellut jo vuonna 1963. Silloin vesi peittyi usein tulevaisuudesta oltu kovin huolissaan.

Lähes 60 vuotta myöhemmin tilanne on toisenlainen. Järven virkistyskäyttö on huomattavasti kasvanut, mutta rehevöityneen järven tila on edelleen vain välttävä.

Kiskon Kirkkojärvi kuuluu Kiskonjoen-Perniönjoen vesistöön, joka nimettiin vuonna 1992 Suomen erityissuojeluvesistöksi. Hallituksen hyväksymässä vesienhoitosuunnitelmassa

Kirkkojärvi on Kiskonjoen-Perniönjoen vesistön ainoa vesialue, jossa hyvää ekologista tilaa ei tulla saavuttamaan edes vuoteen 2027 mennessä.

Marttinen haluaa todistaa, että tilanne saadaan kuitenkin korjattua. Hän on laatinut Kiskon Kirkkojärvelle hoitosuunnitelman vuosille 2022–2027. Siinä on 17 toimenpidettä, jolla Kirkkojärven tila saadaan hyväksi vuoteen 2027 mennessä.

–Nyt kun olen eläkkeellä, yritän tehdä kaikkeni, että Kirkkojärven ekologinen tilanne saataisiin paremmalle tasolle. Olen kuukausien ajan pohtinut ongelmia, kerännyt tietoa ja suunnitellut konkreettisia toimia vesistön pelastamiseksi, Marttinen kertoo.

Rehevöityneen Kirkkojärven hyväksi on tehty jo pal-

jon. Kahden viime vuoden aikana järviuukoa leikattiin järvestä 350 tonnia. Tämä muutos näkyi konkreettisesti mökkiläisille ja keräsi paljon kiitosta. Lisäksi yhdistys tekee järvellä kalastus- ja leväseurantaa sekä valvoo kalastusta. Kiskonjoen kalateiden valmistuminen mahdollistaa sen, että järven voi jatkossa nousta Saaristomerestä uhanalaista meritaimeksi.

Tiedottamisella on tärkeä rooli

Yhdistys pyrkii tiivistämään yhteistyötä Kirkkojärven vesien omistajien kanssa ja toiveena on solmia jatkuvasti uusia yhteistyöverkostoja eri toimijoiden kanssa.

–Ihmiset on saatava vahvautumaan siihen, kuinka

hienon vesistön varrella he asuvat. Vesistö on eteläisen Suomen arvokkaimpia ja sen luonto on hyvin monipuolinen. Tärkeintä on näyttää ihmisille, että on olemassa keinoja, joilla nykyinen tilanne saataisiin muutettua. Tämän jälkeen täytyy toivoo, että muutkin ymmärtävät asian tärkeyden ja lähtevät pelastamaan arvokasta Kiskonjoen-Perniönjoen aluetta.

Marttinen on harnissaan siitä, että vastuu asioiden korjaamisesta on jätetty liian paikallisille yhdistyksille.

Nykyinen hankemuotoinen kunnostaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että pienillä järviyhdistyksillä ei ole riittävästi omavaroja ja hankkeet jäävät lyhytaikaisiksi. Marttinen peräänkuuluttaa myös Salon kau-

pungin vastuuta tärkeässä asiassa.

–Kuntaliituksen jälkeen tuntuu, että kaupungin suurin ja arvokkain vesistö jätettiin takapajulaksi. Keskustan jokivarren viihtyvyyteen panostetaan, mutta päättäjät eivät katso keskustaa kauemmas. Useat vesistön alueella olevat mökkiläiset eivät asu Salossa, joten he eivät voi edes äänestää tärkeiden asioiden ja arvojen puolesta, Marttinen harmittelee.

Kirkkojärven ongelmat ovat Marttisen mielestä hyvin moninaiset, siksi mikään yksittäinen toimenpide ei riitä nostamaan järven ekologista tilaa paremmalle tasolle.

Ongelmia syntyy muun muassa rantametsien avohakkuiden ja ojitusten vuoksi. Tulvat tuovat oman

haasteensa, kun kynnetyt pellot jäävät veden alle.

–Ilmastomuutos on totta. Tulvatilanne voi muuttua tulevaisuudessa vielä pahemmaksi. Tarvittaisiin talviaikaista kasvipeitteisyyttä ja leveitä suojavyöhykkeitä ennaltaehkäisemään mahdollisia haittoja.

Huolta herättää myös Aijalan kaivos, josta Marttisen mukaan tihkuu myrkyllisiä metalleja vesistöön.

–Mittaustulokset kertovat, että myrkyjä valuu kaivannaisjätealueilta Kiskonjokeen.

Ratkaisuja on monia

Aktiivinen yhdistys ei vain murehdi asioita, vaan yrittää päättäväisesti löytää kestäviä ratkaisuja ongelmien korjaamiseksi. Meneillään onkin monenlaisia hank-

keita. Yhdistys on vaatinut Salo kaupungilta Toijan jätevedenpuhdistamon laskutusta jätteen siirtoa Salo keskustaajamalle.

Salon Veden piti puhdistamon ympäristöluvan mukaan lopettaa puhdistamon toiminta jo viime vuonna. Puhdistamo kuitenkin jatkaa jätevesien laskua Kirkkojärven ja Varsinais-Suomen ELY-keskus on tehnyt yhdistyksen pyynnöstä aloitteen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Toijan jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan muuttamiseksi. Lupachtoihin yhdistys haluaa tiukoja kiristyksiä, Marttinen linjaa.

Yhdistys on hakenut Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta Kirkkojärven kuhan alarajan ja verkkojen solmuvälin nostamista. Yhdistys jatkaa kalastuksen valvontaa ja leviseurainta Kirkkojärven.

Lisäksi yhdistys tekee järeällä pienimuotoista sarakkeiden hoitokastusta omilla ryllillä.

Meneillään olevien hankkeiden lista on pitkä, mutta myös tulevaisuuteen riittää suunnitelmia.

Ensi kesänä jatketaan järven ruovikoiden niittohanketta.

Lisäksi yhdistys tekee aloitteen Pirkanmaan ELY-keskukseen Aijalan ja Metsämöntun kaivannaisjätealueiden kunnostamiseksi. Kolmen vuoden päästä tehdään Kirkkojärven kalaston seurantaan liittyvät koeverkkoalustukset.

Jossain vaiheessa pyritään selvittämään mahdollisuudet muuttaa Kiskon Kirkkojärven ja sen alapuolisen Kiskonjoen säännöstely nykyistä ennustettavammaksi ja luonnonmukaisemmaksi. Marttinen pitelee kädestään paksua Kirkkojärven hoitosuunnitelmaa.

Olen koulutukseltani hydrobiologi ja kalatalouden ammattilainen. Mieluummin minä kalastelin, saunoisin ja hoitaisin puutarhaa, mutta jo koulutukseni puolesta koen velvollisuudeksi olla tässä asiassa aktiivinen, Marttinen toteaa päättävään.

MITÄ NY?

Salon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on jakanut ympäristönsuojelun kohde- ja yleisavustukset vuodelle 2022.

Eteläisessä Salossa avustusta saavat:

- Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys ry, 1000 euroa, Ruokoka4-hanke, ruovikon niittoon ja hoitokastukseen.

- Lehmijärven Suojeluyhdistys ry, 600 euroa, Yhdistyksen toiminnan kehittämiseen.

- Naarjärven suojeluyhdistys ry, 1500 euroa, Jäsenlehden kustannuksiin.

Kylätie kerää kiitoksia Sattulassa

Mathildedalin Tullintie kapenee samaan malliin

PSL-Maria Vakkuri

Hattulassa Hämeenlinnan lähellä sijaitsee Sattulan kylä. Kylässä on asukkaita noin 180, mutta mökkiläisten myötä luku tuplaantuu kesällä. Mathildedalin runsaan 130 asukkaan kylässä mökkiläisten määrä moninkertaistaa asukkaiden määrän kesäsesonkina.

Kylien välillä on paljon etäisyyttä, mutta ainakin yksi yhdistävä tekijä näillä kahdella paikalla on. Sattulassa on ajeltu kylätietä pitkään jo vuodesta 2018 lähtien, Mathildedalissa kylätien maalausta saatiin valmiiksi tällä viikolla.

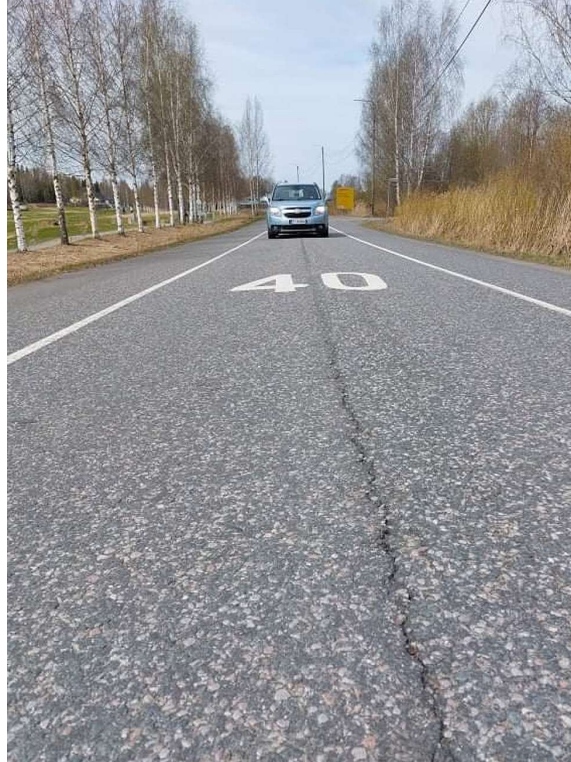
Mathildedalissa kyläyhdistys oli asiassa aktiivinen, samoin Sattulassa.

Kyläyhdistyksen entinen puheenjohtaja **Reijo Lehtinen** oli nähnyt matkoillaan Hollannissa kyläteitä, ja innostunut ajatuksesta saada sellainen myös omalle kylälle.

Kyse on siitä, että ajoradasta erotetaan kevyen liikenteen ja kävelijöiden käyttämät kaistat tien molemmille reunoille.

—Kylätie on otettu ilolla vastaan, eikä valituksia ole kuulunut juurikaan. Ainoastaan tiellä olevat hidasteet ovat hieman liian jyrkkiä, maatalouskoneiden kanssa on joskus ollut niiden kanssa pientä murhetta, Sattulan kyläyhdistyksen nykyinen puheenjohtaja **Pekka Järvi** kertoo.

Kevyenliikenteen väylä olisi ollut kallis ja melko mahdoton toteuttaa kapeahkolle tielle, joten kylätie toi toivotun ratkaisun siihen, että alueella pääsee nyt nauttimaan ulkoilu- ja retkeilymahdollisuuksista

Sattulan kylätie sai alkunsa kyläyhdistyksen aloitteesta ja kokemukset siitä ovat hyviä. Kuva Anne Vuorio.

myös pyörän kanssa tai kävellen.

—Liikenne on sujunut täällä oikein mallikkaasti, ei ole

ollut mitään vaaratilanteita. Selkeät opaskilvet kertovat kyllä kuskeille, miten tiellä kuuluu ajaa. Joskus talvella,

kun viivat ovat lumenpeitossa, ulkopaikkakuntalaiset ovat epävarmoja, missä kohtaa tietä pitää ajaa. He-

kin oppivat oikean tyylin nopeasti, Lehti kommentoi.

Positiivinen huomio on myös se, että autoilijoiden ajonopeudet ovat laskeneet.

—Kun ihmiset näkevät kylätien opasteet ja viivat tiessä, he hiljentävät vauhtia automaattisesti.

Kyläteiden suosio ei ole vain yhden miehen puhetta, siitä kertoo se, että lähitöille on tehty myös toinen kylätie.

—Toiveissa on saada tänne alueelle vielä lisää kyläteitä, niiden avulla ihmiset pääsevät kulkemaan turvallisesti pyörillä esimerkiksi suositujen ulkoilureittien läheisyyteen.

NÄIN

Näin liikut kylätiellä

- Normaalityhteessä moottorijoneuvot ajavat keskellä. Pyöräliikenne ja jalankulku käyttävät tien pientarta.
- Kahden moottorijoneuvon kohdassa siirrytään hyödyntämään reuna-aietta turvallisesta kohtauksesta mahdollistamiseksi.
- Pyöräilijän kohdassa jalankulijan, pyöräilijä siirtyy keskikaistalle. Keski-aietta siirtyvä pyöräilijä väistää keskikaistan liikennettä.
- Vastakkaisen liikenteen kohtauksesta tulee tehdä turvallisesti. Moottorijoneuvolla tulee siirtyä pientareelle vain, jos pientare on vapaa, jos pientareella on muita käyttäjiä, tulee odottaa kohtaukseen tai ohittamiseen sopivaa liikennetilannetta.
- Lähde Ely-keskus

Kosken-kartanontien uusiminen käynnistyi

PSL-Aku Poutanen

Kesän tietyt ovat eteläisessä Salossa käynnissä. Perniö-Kemi-välillä uusitaan kesän aikana kaksi siltaa.

Työn alle otetaan sekä Lohvon silta Kirakantien liittymän lähellä että Piilijoen silta lähempänä Perniötä.

Remontti on jo käynnissä Lohvon sillalla. Paikalla on liikenteenohjaus.

Pitkään paikallisesti närtästynyt Koskenkartanontien uusiminen on sekin käynnissä: alkuvuodesta työmaalla olivat käynnissä maanajot ja tie myös asfaltoidaan uudestaan.

Kosken asemalla on tuskailtu Koskenkartanontien surkeaa kuntoa jo vuosia. Nyt kunnostustyöt ovat käynnissä. Kuva on tiistailta.